

"Koronavírus a triedenie odpadov" - informačný materiál

Autor: Renáta Baránková, Zverejnené: 31.03.2020, Aktualizované: 24.04.2020

Boj s koronavírusom nahráva jednorazovosti a množstvo odpadu rastie. Ako zabezpečiť a minimalizovať odpad?

Viac voľného času a pekné počasie láka pustiť sa do jarného upratovania. Odborníci z oblasti odpadov však upozorňujú, aby sme tieto plány odložili radšej na neskôr.

Menej je viac neplatí

V období zvýšeného rizika nakazenia sa novým koronavírusom sú ohrození aj pracovníci vývozu odpadu. Kým Ministerstvo životného prostredia v Česku vydalo podrobný návod, ako zaobchádzať s potenciálne nebezpečným odpadom, teda použitými hygienickými potrebami, slovenský envirorezort radí: „**Použité ochranné prostriedky treba dať do plastovej tašky alebo vreca a pevne uzavrieť. Vreca či tašku treba vyhodiť do nevytriedeného komunálneho odpadu (čierny kontajner). Použité ochranné prostriedky v žiadnom prípade nepatria do triedeného odpadu. Samozrejme si je potrebné umyť ruky a postupovať podľa všetkých hygienických pravidiel.**“

České ministerstvo odporúča dokonca dva plastové obaly v hrúbke aspoň 0,2 milimetra, teda aspoň dve plastové vrecká. V prípade, že ide o takýto odpad z domácnosti, ktorá je v karanténe, radí vrecko zvonku vydezinfikovať. Navyše upozorňuje, aby v žiadnom prípade ľudia takto zabalený odpad neodkladali ku smetným nádobám, ale určite ho vhodili do čierneho kontajnera.

Rovnaké pokyny platia aj pre hygienické rukavice, ktoré ľudia používajú napríklad v obchodoch. Takéto rukavice sa objavujú v smetných nádobách na plast, kam ale nepatria. Zaobchádzať by sa s nimi malo rovnako, ako s odpadom, ktorý obsahuje použité rúška a tiež patria do čierneho kontajnera.

Pri osobách, ktorým bol nový koronavírus potvrdený, dokonca v Česku odporúčajú, aby miestny úrad nariadil špeciálny odvoz takéhoto odpadu. Všetci by však mali byť v tomto období opatrnejší. Použité rúška v žiadnom prípade nepatria do triedeného odpadu. **Na povrchoch ako plast či kov môže vírus pretrvať maximálne tri dni, čo však môže byť potenciálne riziko pre pracovníkov zberových spoločností.**

Menej je viac platí

„Ľudia by mali byť ohľaduplní a trpezliví k pracovníkom zberových spoločností,“ vyzýva Marek Brinzík z organizácie **NATUR-PACK**. Dodáva, že podľa jeho informácii súčasná situácia prinútila niektoré triediace linky obmedziť činnosť. „Ak je to možné, snažme sa v najbližších dňoch produkovať čo najmenej odpadu.“

Jednoduchým, no veľmi účinným pravidlom je nakupovať iba to, čo potrebujeme. Prázdne regály v obchodoch mohli ľudí na čas vystrašiť. Ako sa však ukazuje, nie je to znak nedostatku. Obchody pri zvýšenom dopyte jednoducho nestíhajú dokladať. Zásoby sú teraz dôležité, aby sme obmedzili styk s ľuďmi a pokiaľ je to možné, nechodili do obchodu každý deň. Pri vytváraní zásob však myslite na to, ktoré potraviny skutočne vydržia dlhší čas, aby napokon neskončili v koši.

„Nezabudnite všetko, čo sa dá, dôkladne postláčať a neodkladajte odpad vedľa kontajnerov, aby pracovníci zberových spoločností nemuseli prichádzať do priameho kontaktu s odpadom mimo nádob na triedený zber,“ pridáva radu Marek Brinzík.

Martina Novotová a Martin Gajdoš z bezobalového obchodu BEZOBALIS navyše radia zachovať aj v tomto období princípy zero-waste pyramídy: „Refuse – nenakupovať zbytočne veľa v panike,“ prízvukujú a dodávajú aj aspekt solidarity – nechať v regáloch niečo aj pre druhých. „Reduce – sa dá aplikovať aj na vychádzky von a zredukovať ich teraz na minimum. Reuse – ak si ideme šiť prateľné rúška, je dobré použiť látky, ktoré sa nám povalujú doma, vreckovky alebo zupcyklovať oblečenie, ktoré sme už dlho nenosili a je veľká šanca, že už ani nebudeme.“ Pri ich praní odporúčajú požívať prírodné pracie prostriedky, ktorými tiež odľahčíme životné prostredie v čase, keď našimi rukami prejde zrejme oveľa viac napríklad jednorazových dezinfekčných obrúskov.

Pokiaľ je to možné, aj doma ušité rúška sa pri správnom zaobchádzaní dajú používať opakovane. Dôležité je oprať ich na vysokej teplote a následne vydezinfikovať prežehlením. Po ich definitívnom vyradení, osobitne u osôb pozitívne infikovaných, je rovnako dôležité rúška vydezinfikovať pred tým, ako skončia v čiernej nádobe nevytriedeného komunálneho odpadu.

V zaťažkávajúcom období je príjemné sledovať, ako sa rozvíja komunitná pomoc, či už pri šití rúšok, vyrábaní ochranných štítov alebo pomoci s nákupmi starším.

Jarné upratovanie nechajte na leto

Prvotné údaje už teraz naznačujú, že sa extrémne zvýšila spotreba v oblasti potravín, vrátane nápojov balených v PET fľašiach. „Rovnako obrovský dopyt je po elektronike či dezinfekčných prostriedkoch a darí sa aj e-shopom. Boj s koronavírusom nahráva jednorazovosti, čo súvisí s hygienou. Dá sa teda predpokladať, že tvorba odpadov v najbližšom období bude väčšia ako v normálnej situácii,“ odhaduje Marek Brinzík. Len spoločnosť OLO – odvoz a likvidácia odpadu za posledné týždne v Bratislave zaznamenala nárast odpadov z domácností až o dvadsaťpäť percent.

Situácii nenahrávali ani niekoľko dní zavreté zberné dvory. Staré skrinky, koberce, posekaná tráva a ďalšie veci častejšie končili priamo v smetných nádobách, ak sa tam zmestili. „Môže to veľmi ovplyvniť triedený odpad, znehodnocuje sa jeho obsah a navyše stúpa riziko poškodenia smetiarskych áut,“ upozorňuje Marek Brinzík.

Zberné dvory, výkupne a zberne odpadov po necelom týždni opäť otvárajú brány. Konkrétne otváracie hodiny dvory spresňujú na svojich stránkach. Odborníci však upozorňujú, že je dôležité dodržiavať prísne hygienické opatrenia, nosiť rúška a rukavice a byť ohľaduplný voči pracovníkom. Ak sa dá, veľké jarné upratovanie je vhodné odložiť, kým bude situácia bezpečnejšia.

Odpadári zároveň poukazujú na to, že sú rovnako vo vysoko ohrozenej línii a štát by im mal garantovať ochranné vybavenie a materiály na zabezpečenie pracovníkov, ktorí denne prichádzajú do kontaktu s odpadom či už pri jeho preprave, zbere, triedení a ďalšom spracovaní.

